

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tractatus Juridicus Ad Librum III. Decretalium Gregorii IX.
Clericorum in communi, nec non Prælatorum, ac
Capitulorum in specie obligationes, & jura complectens**

Scharz, Oddo

Salisburgi, 1738

§. IV. Quæ justa alienationis causa censeatur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63800)

rante prima alienationis causa, ut dictum, iterum sine solennitatibus alienari, quia tunc verum est, quod non alienetur de novo, sed tantum continuetur alienatio: sin verò non constaret, alienationem factam fuisse cum legitima causa, & requisitis solennitatibus, tunc, si saltem probetur una vel altera alienatio facta cum cursu 40. annorum, jam poterit dici ab antiquo consueta dari in feudum, vel emphyteusin ad effectum, ut durante justa causa iterum sine nova solennitate alienari possit, dummodo talis res ex post facto reversa, patrimonio, vel mensæ Ecclesiæ pleno jure incorporata non sit, per quod statum suum mutasse censeretur. Quaranta in summa tit. alienatio rer. Eccles. num. 40. ubi ita in rota Romana obtentum fuisse testatur. Vid. P. Wiestner cit. tract. part. 3. artic. 8. num. 13. & seqq.

Verum rursus quæris, quænam bona dicantur mensalia? Resp. illa bona dici de mensa, quæ inserviunt mensæ, id est, sustentationi illorum, qui de tali Ecclesia sunt, ut sunt redditus præbendæ, à quibus bonis differunt bona communia, seu, quæ pertinent ad fabricam Ecclesiæ, aut quæ certæ dignitati, v. g. Archi-Diaconatui, vel alteri deputata, ac annexa sunt, quæ etiam de mensa talis dignitatis dici possunt. Plura de his Boehmerus ad h. t. §. 20. & seqq. ubi etiam ad Tit. 6. feud. 1. ex quo aliqui probare volunt, bona mensalia nequidem cum solennitate Canonica alienari posse, fundatè respondet.

An locatio à Prælato solo ultra triennium, sine solennitatibus facta, saltem ad triennium valeat, inferius ad Tit. de Locat. conduct. §. 2. num. 21. discussum invenies. Quid possit circa donationes se solo, in Tit. de Don. dicitur.

§. IV.

Quæ justa alienationis causa censeatur?

S U M M A R I A.

37. Quatuor communiter cause assignari solent, quæ legitimam reddunt alienationem, scilicet necessitatis, utilitatis, pietatis, majoris commoditatis. 38. Neutra ex his causis interveniente alienatio non subsistit. 39. Quid intersit, an alienatio sine justa causa, num sine requisitis solennitatibus facta sit?

Quæquam Prælati res immobiles, & independentes alienare nequeant, id tamen non ita simpliciter prohibitum est, quin ex justa causa, & adhibitis debitis solennitatibus licitum quandoque fieri possit. Communiter autem à DD. quadruplex causa assignari solet, teste Panormit. ad cap. 5. h. t. num. 5. Prima est causa necessita-

tis, ut, si debita quibus Ecclesia gravatur, aliter expungi, aut cursus usurarum sisti nequeat, bona immobilia, aut mobilia pretiosa alienare necesse sit. Clem. 1. h. t. & cap. 1. de Pignor. Auth. Hoc jus parvèdum C. de SS. Eccles. Ratio est, quod ejusmodi necessitas non subjaceat legi per textum in cap. 2. in fin. de obseru. jejun. Imò tanta ejus est vis, ut non modo leges vincat l. 5. ff. de Of-

Offic. Proconsul. l. 1. C. de oper. libert. sed Canones sibi quoque subicere soleat. *cap. 3. de Feriis.* & faciat licitum, quod alias de jure licitum non est. *c. 4. de R. J.* Secunda est causa utilitatis evidentis. *cap. 1. h. t. in 6. d. Clem. 1. eod. cap. 52. C. 12. Q. 2.* ut si Prælati rem Ecclesiæ viliorem pro meliori commutat *cap. 7. b. tit.* ubi terræ, quæ sylvis extirpatis, arabiles factæ sunt, eis sub annuo censu jure hæreditario concedi permittuntur, à quibus suo, vel parentum suorum labore extirpatis fuisse constiterit; talis enim concessio fit ad Ecclesiæ utilitatem, ut plus habeat à recipiente in *emphyteusin*, quam perciperet per seipsam, & fit ad rem meliorandam, quæ iterum redeat ad Ecclesiam. Uade probabilius est, quod non sufficiat utilitas *negativa*, quatenus nempe alienatio Ecclesiæ non apparet esse damnosa, sed requiritur utilitas *positiva*, qua Ecclesiæ conditio reddatur evidenter melior, ut probant Textus in *cap. 52. C. 12. Q. 2. cap. 7. § 8. de his, quæ fiunt à Prælat. cap. 7. b. t.* P. Wiestner tract. de alienat. rer. Eccles. part. 2. art. 1. num. 5. Tertia est causa *Pietatis*, pro redemptione v. g. captivorum, aut alia pauperum necessitate sublevanda. *cap. 15. C. 12. Q. 2. Aurum enim Ecclesia habet, non ut servet* (inquit S. Ambrosius cit. *Caus. § Quest. cap. 70.*) sed ut eroget, & subveniat in necessitatibus, & sicut ignominia Sacerdotis est, studere divitiis, & suffarcinatum auro Christum pauperem sequi, ita gloria Episcopi dicitur, pauperum inopiæ providere *cap. 71. ibid.* Quarta demum est causa *majoris commoditatis* (quæ tamen non incongruè ad secundam reduci potest) ut, si res alienanda mul-

tum distet, & ideò incommoda magis sit, quam commoda. *cap. 8. §. fin. b. t.* ne, quod in favorem Ecclesiarum constitutum est, ad læsionem potiùs eandem detorqueatur. *l. 6. C. de LL.*

Quodsi nulla ex allatis causis alienationem urgeat, illa nequidem cum *Consensu Capituli* facta subsistit; imò, tametsi licentia alienandi ab ipso S. Pontifice obtineretur, deficiente tamen justa causa alienatio facta adhuc impugnari posset, quia licentia præsumeretur *ob- aut subreptitiè* obtenta; siquidem S. Pontifex, tametsi alias solennitates juris sua licentia supplere soleat, defectum tamen causæ, sine qua irrationabiliter res Ecclesiæ alienarentur, nec supplet, nec supplere velle præsumi potest. Redoan. *de rebus Eccles. alienand. quest. 22. num. 75.*

Porrò multum interest, an Prælati³⁹ sine requisitis solennitatibus alienet, an sine justa causa. Nam priori casu successor talem alienationem liberè revocare poterit, neque pretium emptori restituere tenebitur, nisi, quatenus Ecclesia locupletior facta, aut in ejus utilitatem versum esse probatum fuerit, ut paulò pòst dicetur. Posteriori vero probatio successoris incumbet, Ecclesiam damnificatam esse, & læsionem, tanquam fundamentum suæ actionis probare tenebitur. *l. 1. C. de Probat. cap. penult. de fidejuss.* Aliam notabilem distinctionem affert Quaranta *d. l.* inter alienationem factam ex causa *necessitatis*, & factam ex causa *utilitatis*, quod nimirum sufficiat illam utiliter cœptam esse, tametsi effectus non undequaque bonus sequatur: hic autem effectus sequi, & alienatio effectivè utilis esse debeat. Honor. *b. t. n. 3.*